Funded by the European Union

Slovakia country fiche

Roma inclusion and EU funds after 2027

Human Rights Coalition, Slovakia

Policy brief for EU institutions, Slovak public authorities, Roma civil society and other stakeholders | November 2026

Main message

The next programming period should make EU funding deliver measurable reductions in segregation and unequal access to rights. Slovakia has an extensive strategic framework, but the source report identifies a persistent gap between commitments, implementation and demonstrable outcomes. Investment should combine accessible mainstream services, enforceable desegregation safeguards and funded Roma participation in decisions.

Country context and selected evidence

The Strategy for Roma Equality, Inclusion and Participation up to 2030 and its 2025–2027 Action Plans provide the national policy framework. Reported improvements in employment and legal title to housing coexist with structural inequalities. The figures below refer to different populations and periods and must not be read as a single nationwide Roma dataset.

Area and population	Evidence reported in the source
Education • monitored primary schools	456 of 2,058 schools were identified as at risk of segregation in 2025. Risk identification is not a finding of unlawful segregation.
Employment • marginalised Roma communities	In 2024/2025, about 30% of people aged 20–64 were employed; the rate for women was about 21%. Among 16–24-year-olds, 63% were outside employment and education.
Housing • EU SILC_MRK 2024/2025 indicators	The report records 47% in inadequate housing and 77% in overcrowded households. Survey coverage must be retained when interpreting these figures.

Key findings for funding decisions

Segregation can survive investment. Additional school capacity or renovated housing may improve conditions while preserving ethnic separation. Legal title alone does not establish security of tenure.

Formal provision does not guarantee access. Cost, distance, inaccessible transport, administrative and digital barriers restrict healthcare and social services. Roma women and girls face additional menstrual and reproductive health barriers.

Participation is not yet demonstrable influence. Consultations and formal representation exist, but the report documents limited feedback and influence over final decisions. Some implementation assessments are positive; the overall picture is mixed.

Discrimination requires a cross-cutting response. Antigypsyism and overlapping inequalities affect women, children, people with disabilities and LGBTI+ Roma. Weak reporting and missing data do not establish an absence of discrimination.

Priorities for EU funding after 2027

The following proposals translate the report's findings into funding design. They are recommendations for the next programming period, not a description of adopted EU rules or agreed allocations.

1 Make equality and desegregation funding conditions. Assess segregation risks before project selection and after implementation. Require funded desegregation plans with responsibilities, milestones and remedies for identified failures. Essential improvements to water, sanitation and habitability should proceed alongside pathways to non-segregated housing and services.

2 Fund coordinated local pathways with lasting provision. Combine education, housing, employment, healthcare and social services around assessed needs. Link infrastructure to staffing, transport, childcare and individual support. Require a plan for maintaining services beyond project closure and clear national and local responsibility. Community centres should connect residents to mainstream services.

3 Give Roma organisations resources and decision-making influence. Involve independent Roma organisations before priorities and calls are finalised and throughout selection, monitoring and evaluation, with transparent conflict-of-interest safeguards. Fund expertise, staff time, travel and community consultation. Publish responses to proposals. Use proportionate application requirements and accessible funding arrangements for smaller organisations.

4 Prioritise sustainable and decent employment. Combine skills and supported employment with accessible transport, childcare, debt advice and action against employer discrimination. Track retention, pay and job quality at 6, 12 and 24 months. Evaluate activation and sanction-based approaches independently; job starts alone do not demonstrate sustainable inclusion.

5 Budget explicitly for barriers affecting overlooked groups. Integrate Roma women's and girls' menstrual and reproductive health, disability accessibility and safe services for LGBTI+ Roma into calls, budgets and monitoring. Support legal advice, accessible complaints and non-stigmatising child protection. Co-design measures with the groups concerned.

6 Make results independently verifiable. Define baselines, targets, data sources and corrective procedures before implementation. Publish spending alongside outcomes and commission independent evaluations. Combine comparable quantitative indicators with community experience; protect confidentiality and voluntary self-identification.

Priority investments by sector

Education: desegregation linked to catchment areas, the school network, transport and professional support. Housing: secure, affordable and dispersed rental options alongside essential infrastructure. Health: affordable care, mediation and removal of financial and geographical barriers. Services: coordinated case management, outreach and accessible in-person and offline channels.

Delivery and accountability

EU institutions and Slovak authorities should agree the safeguards, responsibilities and evidence requirements during programming, before individual calls are launched. The proposed division of roles below is intended to make the recommendations operational.

Actor	Priority responsibility
European Commission and EU co-legislators	Secure clear equality, partnership and outcome requirements in the future funding framework; retain visibility of Roma inclusion in programming and scrutiny.
Slovak government and managing authorities	Set costed objectives, coordinate sectoral and territorial funding, make calls accessible and publish progress and corrective action.
Office of the Government Plenipotentiary for Roma Communities and sector ministries	Connect Strategy 2030 commitments to funded measures, assign responsibilities and agree a common monitoring framework.
Municipalities, regions and public providers	Prepare and implement local desegregation and access plans with residents; secure continuity of services.
Roma civil society and independent oversight bodies	Bring community evidence into decisions, scrutinise delivery and support accessible complaints and independent evaluation.

A minimum results framework

Education and housing. Track segregation within and between schools, including special education; access to non-segregated housing; tenancy stability, affordability and basic amenities.

Employment and services. Track employment quality and retention at 6, 12 and 24 months; unmet service needs, travel costs, waiting times and completed referrals into mainstream services.

Equality and participation. Track complaint outcomes and institutional remedies; document which Roma partners' proposals changed calls or funding decisions, with reasons for acceptance or rejection. Consultation counts alone are insufficient.

For each indicator, set a baseline, target, responsible data owner and reporting schedule. Disaggregate where appropriate and safe, including by sex, age, disability and locality. Do not create sensitive identity registers. Use findings to trigger timely corrective action, not merely additional reporting.

The source activity was funded by the European Union under "Roma CSOs promoting EU values" (ROVA), coordinated by the European Roma Grassroots Organisations Network. Views and opinions are those of the authors and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

Funded by the European Union

Country fiche o Slovensku

Začleňovanie Rómov a fondy EÚ po roku 2027

Ľudskoprávna koalícia

Stručný prehľad politík pre inštitúcie EÚ, slovenské verejné orgány, rómsku občiansku spoločnosť a ďalšie zainteresované strany | November 2026

Hlavné posolstvo

V nasledujúcom programovom období majú fondy EÚ prinášať merateľné zníženie segregácie a nerovností v prístupe k právam. Slovensko má rozsiahly strategický rámec, no podkladový report identifikuje pretrvávajúci rozdiel medzi záväzkami, ich vykonávaním a preukázateľnými výsledkami. Investície majú prepájať dostupné bežné služby, vynútiteľné podmienky desegregácie a financovanú účasť Rómov a Rómok na rozhodovaní.

Kontext krajiny a vybrané údaje

Vnútroštátny rámec tvorí Stratégia rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030 a akčné plány na roky 2025–2027. Vykazované zlepšenia zamestnanosti a právneho titulu k bývaniu sprevádzajú štrukturálne nerovnosti. Údaje nižšie sa týkajú odlišných populácií a období; netvoria jednotný súbor údajov o všetkých Rómoch na Slovensku.

Oblasť a sledovaná populácia	Údaje uvedené v podklade
Vzdelávanie • monitorované základné školy	V roku 2025 bolo riziko segregácie identifikované v 456 z 2 058 škôl. Identifikácia rizika nie je konštatovaním nezákonnej segregácie.
Zamestnanosť • marginalizované rómske komunity	V rokoch 2024/2025 pracovalo približne 30 % osôb vo veku 20–64 rokov; u žien približne 21 %. Mimo zamestnania a vzdelávania bolo 63 % mladých vo veku 16–24 rokov.
Bývanie • ukazovatele EU SILC_MRK 2024/2025	Report uvádza 47 % v nevyhovujúcom bývaní a 77 % v preľudnených domácnostiach. Pri interpretácii treba zachovať vymedzenie populácie pokrytej zisťovaním.

Kľúčové zistenia pre financovanie

Segregácia môže pretrvávať aj po investícii. Nové školské kapacity alebo rekonštrukcia bývania môžu zlepšiť podmienky a pritom zachovať etnické oddelenie. Právny titul sám nepreukazuje stabilitu bývania.

Formálna ponuka nezaručuje dostupnosť. Cena, vzdialenosť, nedostupná doprava a administratívne či digitálne bariéry obmedzujú zdravotné a sociálne služby. Ženy a dievčatá čelia aj bariéram v menštruačnom a reprodukčnom zdraví.

Účasť zatiaľ neznamená preukázateľný vplyv. Konzultácie a formálne zastúpenie existujú, report však dokladá obmedzenú spätnú väzbu a vplyv na konečné rozhodnutia. Niektoré hodnotenia realizácie sú priaznivé; celkový obraz je zmiešaný.

Diskriminácia vyžaduje prierezovú reakciu. Protirómsky rasizmus a súbeh nerovností zasahujú ženy, deti, osoby so zdravotným znevýhodnením a LGBTI+ Rómov a Rómky. Nízke nahlasovanie a chýbajúce údaje nepreukazujú absenciu diskriminácie.

Priority fondov EÚ po roku 2027

Nasledujúce návrhy premieňajú zistenia reportu na odporúčania pre nastavenie financovania. Neopisujú prijaté pravidlá EÚ ani dohodnuté finančné alokácie nasledujúceho obdobia.

1 Podmieniť financovanie rovnosťou a desegregáciou. Posudzovať riziko segregácie pred výberom projektu aj po realizácii. Vyžadovať finančne kryté desegregačné plány so zodpovednosťou, míľnikmi a nápravou zistených nedostatkov. Nevyhnutné zlepšenia prístupu k vode, sanitácii a obývateľnosti realizovať súbežne s vytváraním možností nesegregovaného bývania a služieb.

2 Financovať koordinovanú miestnu podporu a trvalé služby. Prepájať vzdelávanie, bývanie, zamestnanosť, zdravie a sociálne služby podľa zistených potrieb. Infraštruktúru spájať s personálom, dopravou, starostlivosťou o deti a individuálnou podporou. Vyžadovať plán zachovania služieb po skončení projektu a jasnú zodpovednosť štátu a samosprávy. Komunitné centrá majú obyvateľov prepájať s bežnými službami.

3 Poskytnúť rómskym organizáciám zdroje a vplyv na rozhodovanie. Zapájať nezávislé rómske organizácie pred dokončením priorít a výziev aj do výberu, monitorovania a hodnotenia, s transparentnými pravidlami konfliktu záujmov. Financovať expertízu, pracovný čas, cestovanie a konzultácie v komunitách. Zverejňovať vyhodnotenie návrhov. Nastaviť primerané požiadavky na žiadosti a dostupné financovanie menších organizácií.

4 Uprednostniť udržateľné a dôstojné zamestnanie. Rozvoj zručností a podporované zamestnávanie prepájať s dopravou, starostlivosťou o deti, dlhovým poradenstvom a odstraňovaním diskriminácie zamestnávateľov. Sledovať udržanie práce, odmenu a kvalitu zamestnania po 6, 12 a 24 mesiacoch. Nezávisle hodnotiť aktivačné a sankčné prístupy; samotné pracovné nástupy nepreukazujú udržateľné začlenenie.

5 Výslovne financovať odstránenie bariér pre prehliadané skupiny. Do výziev, rozpočtov a monitorovania zahrnúť menštruačné a reprodukčné zdravie rómskych žien a dievčat, prístupnosť pre osoby so zdravotným znevýhodnením a bezpečné služby pre LGBTI+ Rómov a Rómky. Podporovať právne poradenstvo, dostupné sťažnosti a nestigmatizujúcu ochranu detí. Opatrenia pripravovať s dotknutými skupinami.

6 Zabezpečiť nezávislé overovanie výsledkov. Pred realizáciou určiť východiskové a cieľové hodnoty, zdroje údajov a nápravné postupy. Zverejňovať výdavky spolu s výsledkami a zabezpečiť nezávislé hodnotenie. Porovnateľné kvantitatívne ukazovatele dopĺňať skúsenosťami komunít; chrániť dôvernosť a dobrovoľnú sebaidentifikáciu.

Prioritné investície podľa oblastí

Vzdelávanie: desegregácia prepojená so školskými obvodmi, sieťou škôl, dopravou a odbornou podporou. Bývanie: stabilné, dostupné a rozptýlené nájomné možnosti spolu so základnou infraštruktúrou. Zdravie: dostupná starostlivosť, mediácia a odstránenie finančných a geografických bariér. Služby: koordinované vedenie prípadu, terénna podpora a dostupná osobná komunikácia aj postupy bez internetu. [1, Odporúčania]

Realizácia a zodpovednosť

Inštitúcie EÚ a slovenské orgány majú dohodnúť ochranné podmienky, zodpovednosti a požiadavky na preukazovanie výsledkov už pri programovaní, pred vyhlásením výziev. Navrhované rozdelenie úloh má umožniť praktické vykonanie odporúčaní.

Aktér	Prioritná zodpovednosť
Európska komisia a spoluzákonodarcovia EÚ	Zabezpečiť jasné požiadavky na rovnosť, partnerstvo a výsledky v budúcom rámci; zachovať viditeľnosť začleňovania Rómov pri programovaní a kontrole.
Vláda SR a riadiace orgány	Určiť finančne kryté ciele, koordinovať rezortné a územné financovanie, sprístupniť výzvy a zverejňovať pokrok aj nápravné kroky.
ÚSVRK a príslušné ministerstvá	Prepojiť záväzky Stratégie 2030 s financovanými opatreniami, určiť zodpovednosti a dohodnúť spoločný monitorovací rámec.
Obce, kraje a verejní poskytovatelia	Spolu s obyvateľmi pripraviť a vykonávať miestne plány desegregácie a dostupnosti; zabezpečiť kontinuitu služieb.
Rómska občianska spoločnosť a nezávislé kontrolné inštitúcie	Vnášať skúsenosti komunít do rozhodovania, kontrolovať realizáciu a podporovať dostupné sťažnosti a nezávislé hodnotenie.

Minimálny rámec výsledkov

Vzdelávanie a bývanie. Sledovať segregáciu vnútri škôl aj medzi školami vrátane špeciálneho vzdelávania; prístup k nesegregovanému bývaniu; stabilitu nájmu, cenovú dostupnosť a základné vybavenie.

Zamestnanosť a služby. Sledovať kvalitu a udržanie zamestnania po 6, 12 a 24 mesiacoch; nenaplnené potreby služieb, náklady na dopravu, čakacie lehoty a uskutočnené nadviazanie na bežné služby.

Rovnosť a participácia. Sledovať výsledky sťažností a nápravu v inštitúciách; doložiť, ktoré návrhy rómskych partnerov zmenili výzvy alebo rozhodnutia o financovaní, s dôvodmi prijatia či odmietnutia. Počet konzultácií nestačí.

Pri každom ukazovateli určiť východiskovú a cieľovú hodnotu, subjekt zodpovedný za údaje a harmonogram vykazovania. Údaje primerane a bezpečne členiť aj podľa pohlavia, veku, zdravotného znevýhodnenia a lokality. Nevytvárať registre citlivých identít. Zistenia využívať na včasnú nápravu, nielen na ďalšie vykazovanie.

Podkladová aktivita bola financovaná Európskou úniou v projekte „Roma CSOs promoting EU values“ (ROVA), ktorý koordinuje European Roma Grassroots Organisations Network. Vyjadrené názory a stanoviská sú názormi autorov a nemusia odrážať názory Európskej únie alebo Európskej komisie. Európska únia ani orgán poskytujúci grant za ne nenesú zodpovednosť.